

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ' Λυκείου

Τίτλος:

«Διεκδικώντας ένα καλύτερο σχολείο»

Συγγραφή: ΜΑΡΓΑΡΟΥ ΕΛΕΝΗ

Εφαρμογή: ΑΛΕΞΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΓΙΟΥΛΗ)

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Διεκδικώντας ένα καλύτερο σχολείο

Εφαρμογή σεναρίου

Γιούλη Αλεξίου

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Μαργαρού

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Σχολική μονάδα

1^ο ΓΕΛ Συκεών Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Από 07-11-2012 έως 23-11-2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Θεματικός Κύκλος: «Παιδεία – Εκπαίδευση», με αναφορά στο κείμενο «Παιδεία δύναμις θεραπευτική ψυχής» (Ι.Θ. Κακριδής, σσ. 260-264 σχολικού βιβλίου) – Αναγνώριση και παραγωγή ποικίλων κειμενικών ειδών: άρθρου, ομιλίας, επιστολής, διαφημιστικού κειμένου.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Όπως αναφέρει η συντάκτρια του σεναρίου, το σενάριο σχεδιάστηκε για να διαρκέσει 8 διδακτικές ώρες.

Χώρος

Όπως σημειώνει η συντάκτρια του σεναρίου το σενάριο σχεδιάστηκε για να εφαρμοστεί στους εξής χώρους:

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, βιβλιοθήκη του σχολείου.

II. Εικονικός χώρος

Ιστολόγιο τάξης.

Κατά την εφαρμογή το ιστολόγιο του σχολείου αντικαταστάθηκε από το Wiki της τάξης, εφόσον είχε δημιουργηθεί για την τάξη το αντίστοιχο περιβάλλον.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η συντάκτρια του σεναρίου σημειώνει: «Το συγκεκριμένο σενάριο δεν έχει δοκιμαστεί στην τάξη, αποτελεί, επομένως, μια πρόταση διδασκαλίας, η οποία μπορεί να συμπτυχθεί, να επεκταθεί ή να διαφοροποιηθεί ανάλογα με τα μέσα που διαθέτει ο διδάσκων, τις διαθέσιμες υποδομές και τις ανάγκες κάθε μαθητικού δυναμικού. Με τη μορφή που εδώ παρουσιάζεται, προϋποθέτει τη χρήση του εργαστηρίου Η/Υ τουλάχιστον για το 1^ο διδακτικό δίωρο. Στα επόμενα μαθήματα θα ήταν ευκατὰ, ωστόσο οι δραστηριότητες που περιγράφονται μπορούν να ολοκληρωθούν και στη βιβλιοθήκη του σχολείου, εφόσον διαθέτει κάποιους Η/Υ, ή μόνο με τη χρήση ενός Η/Υ και βιντεοπροβολέα στην αίθουσα, καθώς και με τη διανομή του πληροφοριακού υλικού σε έντυπη μορφή».

Κατά την εφαρμογή χρησιμοποιήθηκαν το εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου και η διδακτική αίθουσα, που είναι εξοπλισμένη με βιντεοπροβολέα και υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς σε αυτήν και λειτουργίας πέντε φορητών υπολογιστών.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελένη Μαργαρού, Διεκδικώντας ένα καλύτερο σχολείο, Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Λυκείου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Όπως σημειώνει η συντάκτρια, το σενάριο αντλεί από τα ακόλουθα παραδειγματικά σενάρια:

Ελένη Βλαχογιάννη, Βασικά χαρακτηριστικά του κειμενικού τύπου της περιγραφής, όπως αυτή πραγματώνεται στην έντυπη, μονοτροπική αγγελία, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2012.

Ελένη Βλαχογιάννη, Γνωριμία με ποικίλους τύπους της περίληψης, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Λυκείου, 2012.

Δημήτρης Κουτσογιάννης, Διδασκαλία της περιγραφής και της μικρής αγγελίας, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Λυκείου, 2011.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όπως η ίδια η συντάκτρια σημειώνει, «Οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν το περιεχόμενο των όρων *παιδεία, αγωγή, εκπαίδευση, διαπαιδαγώγηση*, όρων που συχνά χρησιμοποιούνται αδιάκριτα και λανθασμένα στον καθημερινό λόγο. Κατόπιν, επικεντρώνονται στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, συγκεντρώνουν και αξιολογούν πληροφορίες γι' αυτό και το αντίστοιχο της Φινλανδίας ως παράδειγμα εκπαιδευτικού συστήματος που θεωρείται από πολλούς περισσότερο ελκυστικό για τους μαθητές και περισσότερο αποτελεσματικό στους στόχους που θέτει, προχωρούν σε συγκρίσεις και ωθούνται να διατυπώσουν προτάσεις για βελτιώσεις.

Κατά την έρευνά τους, οι μαθητές έρχονται σε επαφή με ποικίλα είδη κειμένων, μονοτροπικών και πολυτροπικών: δημοσιογραφική έρευνα και συνεντεύξεις, άρθρο, επιστολή, βίντεο. Εκτός από το περιεχόμενο, τους ζητείται να μελετήσουν τα γλωσσικά και δομικά χαρακτηριστικά των ειδών αυτών και, κατόπιν, να παραγάγουν αντίστοιχα είδη κειμένων με περιεχόμενο που άπτεται της δικής τους σχολικής πραγματικότητας και των βιωμάτων τους. Με τον τρόπο αυτόν καλύπτεται μέρος της διδακτέας στην τάξη αυτήν ύλης, που καλό είναι να παρουσιασθεί από τα πρώτα κιόλας μαθήματα της χρονιάς, ώστε να κατακτηθεί σταδιακά με συνεχή εξάσκηση».

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Όπως σημειώνει η συντάκτρια του σεναρίου, «Παιδαγωγικά το προτεινόμενο σενάριο στηρίζεται στις γνωστικές θεωρίες του εποικοδομητισμού (Piaget) και της ανακαλυπτικής μάθησης (Bruner), ενσωματώνει όμως και αρχές των κοινωνιοπολιτισμικών θεωριών, κυρίως των θεωριών της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης (Vygotsky) και των Κοινοτήτων Πρακτικής και Μάθησης (Wenger). Στο πλαίσιο αυτό, υιοθετούνται, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στοιχεία της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου διδασκαλίας (project): οι μαθητές και μαθήτριες συνεργάζονται σε ομάδες για την από κοινού διερεύνηση ενός ανοιχτού προβλήματος και για την παραγωγή ενός τελικού προϊόντος, το οποίο αξιολογείται από τα μέλη των ομάδων. Κατά τη διδασκαλία αξιοποιούνται και τα τρία επίπεδα, του ατόμου, της ομάδας και της ολομέλειας, ώστε να δραστηριοποιηθούν όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες. Στη διαδικασία αυτή, ο/η διδάσκων/-ουσα αναλαμβάνει ρόλο βοηθητικό, υποστηρικτικό, συντονιστικό. Εγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος και τους διευκολύνει κατά τη διάρκεια της αναζήτησης υλικού και διαμόρφωσης των παρουσιάσεών τους. Προσδιορίζει αναλυτικά τα

βήματα για την πραγματοποίηση της εργασίας, χωρίς, όμως, να καθοδηγεί ασφυκτικά στην πορεία συνδιαμορφώνει ίσως και αναπροσαρμόζει τις διαστάσεις της έρευνας, εφόσον προκύψει ενδιαφέρον ή ανάγκη να το κάνει. Βοηθά επίσης τους μαθητές στην εφαρμογή των μεθοδολογικών εργαλείων, βοηθά και στηρίζει κατά την προετοιμασία των παρουσιάσεων και τη συγγραφή των γραπτών κειμένων.

Σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία της γλώσσας, αυτή δεν προσεγγίζεται αποσπασματικά, αλλά ολιστικά, με έμφαση στην κατανόηση και παραγωγή αυθεντικών κειμένων για τη διδασκαλία γλωσσικών φαινομένων. Η δε παραγωγή λόγου δεν αντιμετωπίζεται ως μία εφάπαξ και στατική, αλλά ως μια δυναμική διαδικασία. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα παραγωγής λόγου διευκολύνουν, ακριβώς, μια τέτοια αντιμετώπιση του γραψίματος.

Υπηρετείται, επίσης, η προσέγγιση της διδασκαλίας με βάση τα κειμενικά είδη στη μη ρυθμιστική εκδοχή της. Οι μαθητές δε μαθαίνουν να αναπαράγουν μηχανικά σταθερά κειμενικά πρότυπα ακολουθώντας στεγανούς κανόνες κειμενικής οργάνωσης, αλλά παρακολουθούν τη διαφοροποίηση που δημιουργεί η ποικιλότητα της επικοινωνιακής περιστασης και της εκάστοτε κοινωνικής πρακτικής.

Στο προτεινόμενο σενάριο διδασκαλίας υιοθετούνται, επίσης, στοιχεία του κινήματος των Πολυγραμματισμών, καθώς οι μαθητές αξιοποιούν λειτουργικά ηλεκτρονικά μέσα πρακτικής γραμματισμού (Επεξεργαστή Κειμένου, Λογισμικό Παρουσίασης) και προσεγγίζουν μια ποικιλία μορφών κειμένων που παράγονται σε μια πολύγλωσση και πολυπολιτισμική κοινωνία. Έρχονται σε επαφή με στοιχεία λόγου από την καθημερινή τους ζωή και τα βιώματά τους (τοποθετημένη πρακτική), συνειδητοποιούν τη λειτουργία τους (ανοιχτή διδασκαλία), ερμηνεύουν κριτικά τον λόγο ανάλογα με το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί (κριτική πλαισίωση) και, τέλος, μεταφέρουν τον λόγο και τις πρακτικές παραγωγής νοήματος σε άλλα κοινωνικά επικοινωνιακά πλαίσια (μετασηματισμένη πρακτική).

Στην προσπάθεια καλλιέργειας μιας σειράς μετατυπογραφικών γραμματισμών, αξιοποιείται ο Η/Υ ως περιβάλλον διερεύνησης, συνεργασίας, παραγωγής λόγου. Τα

νέα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα αντιμετωπίζονται ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, καλλιεργούνται, όμως, παράλληλα και δεξιότητες κριτικής ανάγνωσής τους.

Η διδακτική πρόταση που ακολουθεί κινείται, επομένως, και στις τέσσερις πλευρές του ρόμβου της γλωσσικής εκπαίδευσης, επιδιώκοντας, πέρα από τη γλωσσική διδασκαλία, τον εμπλουτισμό των γνώσεων για τον κόσμο, τη διαμόρφωση αξιών και στάσεων, την καλλιέργεια νέων γραμματισμών και, τελικά, τη διαμόρφωση μαθητών που πρωταγωνιστούν στη διαδικασία της γνώσης και μετέχουν ενεργά στο κοινωνικοπολιτισμικό γίγνεσθαι».

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Η συντάκτρια του σεναρίου σημειώνει:

Γνώσεις για τον κόσμο και στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις

Επιχειρείται:

- να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες πώς μπορούμε και πρέπει να *διαβάζουμε* κριτικά τις πληροφορίες που διακινούνται από τα ΜΜΕ·
- να συνειδητοποιήσουν πόσο και πώς τα μέσα που επιστρατεύονται κάθε φορά από τον συντάκτη ενός κειμένου επηρεάζουν τον δέκτη·
- να ενημερωθούν για τις εξελίξεις στον χώρο της εκπαίδευσης εντός και εκτός Ελλάδας, για τις επιλογές άλλων κοινωνιών στον τομέα αυτό, για τις επιπτώσεις που αυτές έχουν στα μέλη τους και την εξέλιξή τους·
- να προβληματιστούν για το πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε ξένες εμπειρίες και να τις προσαρμόσουμε στα δικά μας δεδομένα, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες μας·
- να συνειδητοποιήσουν τις επιδράσεις που δεχόμαστε ως άτομα και κράτη από ποικίλους φορείς και τον βαθμό που αυτές καθορίζουν τις δικές μας επιλογές·

- να συνειδητοποιήσουν το πώς διαμορφώνονται συλλογικές στάσεις και συμπεριφορές, πώς αναπαράγονται στάσεις και πεποιθήσεις από την παρεχόμενη εκπαίδευση·
- να σκεφτούν ίσως ποιους εξυπηρετεί αυτό και πώς μπορούμε να αντιδράσουμε ατομικά και συλλογικά·
- να προβληματιστούν για το πώς μπορούμε να προωθήσουμε τη συμμετοχή και την ανταγωνιστικότητά μας σε έναν κόσμο που διαρκώς μεταβάλλεται·
- να δουν με ποιους τρόπους μπορούμε να παρεμβαίνουμε ως πολίτες σε αποφάσεις της κεντρικής εξουσίας που μας αφορούν·
- να ενισχυθούν στην ενσυνείδητη, υπεύθυνη και αιτιολογημένη διατύπωση των απόψεών τους·
- ζητούμενο είναι, γενικά, να αναστοχαστούν για το τι κόσμο, τι άτομα και τι πολίτες θέλουμε τελικά και να αναλάβουν πρωτοβουλίες παρέμβασης. Αν μάλιστα σκεφτούμε ότι η είσοδος στο Πανεπιστήμιο και οι σπουδές έγιναν πια αυτοσκοπός και όχι αποτέλεσμα συνειδητής επιλογής με σαφή και όχι ατομοκεντρικά αποκλειστικά κριτήρια, είναι απαραίτητο να διερευνηθεί αυτή η στάση και η χρησιμότητα αλλαγής νοοτροπίας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στόχοι είναι:

- η διερεύνηση και αποσαφήνιση συγκεκριμένων όρων·
- η διερεύνηση του ρόλου των προθημάτων·
- η κατάκτηση και αξιοποίηση σχετικού με το θέμα λεξιλογίου·
- η ανάκληση όσων οι μαθητές διδάχθηκαν στη Β΄ Λυκείου για τους τρόπους ανάπτυξης παραγράφων και πιο συγκεκριμένα για τον ορισμό – η άσκησή τους στη διατύπωση ορισμών·

- η συνειδητοποίηση των ιδιαιτεροτήτων και των δομικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν τα κειμενικά είδη της διακήρυξης, του άρθρου, της ομιλίας, της επιστολής (μεταγλωσσικός στόχος)·
- η άσκησή τους στη σύνταξη αφαιρετικού, διαγραμματικού κειμένου·
- η δοκιμασία τους στη σύνταξη συνεχούς, δομημένου και κατάλληλου για συγκεκριμένη επικοινωνιακή περίσταση κειμένου, επιχειρηματολογώντας για τις απόψεις τους.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές ωθούνται στην αναγνώριση, κατανόηση και κριτική ερμηνεία διαφόρων τύπων και ειδών κειμένων και ασκούνται στην παραγωγή αντίστοιχων κειμένων, γραπτού (π.χ. άρθρο, επιστολή) αλλά και προφορικού (προσχεδιασμένου προφορικού λόγου, παρουσίασης), μονοτροπικού αλλά και πολυτροπικού λόγου. Έτσι θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν επιτυχώς στις απαιτήσεις του Π.Σ. και των απολυτήριων εξετάσεων, αλλά και να λειτουργούν αποτελεσματικά σε διάφορα περιβάλλοντα και περιστάσεις επικοινωνίας στην κοινωνική τους ζωή.

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Προωθείται:

- η κατάκτηση των κειμενικών ειδών του άρθρου, της επιστολής, του προσχεδιασμένου προφορικού λόγου, της διακήρυξης·
- η ικανότητα των μαθητών να εκθέτουν με ευκρίνεια προφορικά και γραπτά, συνοπτικά και αναλυτικά, απόψεις και συμπεράσματα έρευνας.

Νέοι γραμματισμοί

Οι μαθητές ασκούνται:

- στην αξιοποίηση των ηλεκτρονικών λεξικών και των σωμάτων κειμένων για την ερμηνεία όρων και εννοιών·
- στη διαχείριση, αξιοποίηση και αξιολόγηση πληροφοριών που αντλούν από το διαδίκτυο·

- στην αξιοποίηση ψηφιακών περιβαλλόντων·
- στην «ανάγνωση» αλλά και την παραγωγή πολυτροπικών κειμένων·
- στην παρουσίαση των απόψεων και των συμπερασμάτων τους με την αξιοποίηση των νέων μέσων πρακτικής γραμματισμού, ειδικότερα του Λογισμικού Παρουσίασης·
- στη σύνθεση αφαιρετικών ηλεκτρονικών κειμένων και την προφορική τους συμπλήρωση και υποστήριξη, επίσης στο πλαίσιο του Λογισμικού Παρουσίασης·
- στη συνεργατική παραγωγή λόγου ποικίλων απαιτήσεων, την επεξεργασία και τελική συνδιαμόρφωσή του. Κατά τη διαδικασία αυτή θα συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες που παρέχει ο Επεξεργαστής Κειμένου και, γενικότερα, η ρευστότητα του ηλεκτρονικού κειμένου·
- στην κατανόηση και παραγωγή λόγου σε επικοινωνιακά περιβάλλοντα (κοινωνικός γραμματισμός)·
- τέλος, αναπτύσσουν δεξιότητες ηλεκτρονικής επικοινωνίας μέσω ενός ιστολογίου ανάγνωσης.

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται:

- η άσκηση των μαθητών στην αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων μιας δημοσιογραφικής εκπομπής ή ενός δημοσιογραφικού κειμένου (πληροφοριακός γραμματισμός)·
- η άσκησή τους στη διάκριση των πρωτευόντων από τις δευτερεύουσες πληροφορίες, την αξιολόγηση και την ταξινόμησή τους με συγκεκριμένα κριτήρια·
- η άσκησή τους στη συν-δημιουργία ενός έργου με παράλληλη, σύγχρονη και ασύγχρονη συνεργασία μέσω ενός ιστολογίου, στη συνδιαμόρφωση ενός τελικού προϊόντος μέσα από τον διάλογο, τη διαφωνία, την ανταλλαγή

απόψεων, γνώσεων και υλικού, την αλληλοδιόρθωση και αλληλοσυμπλήρωση·

- η συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι τα κείμενα δεν είναι ουδέτερα, ο εθισμός τους στην αναζήτηση της ιδεολογίας που διαπερνά κάθε κείμενο, στη νοηματοδότησή του, και στην κριτική όλων των απόψεων πριν τη διαμόρφωση προσωπικής θέσης·
- η άσκησή τους στο να προβαίνουν σε επιλογές των κατάλληλων για κάθε πλαίσιο επικοινωνίας και επικοινωνιακή περίσταση κειμένων, ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι κοινωνικοί σκοποί».

Οι ίδιοι στόχοι έγινε προσπάθεια να υπηρετηθούν κατά την εφαρμογή του σεναρίου με μόνη, ίσως, διαφορά την αντικατάσταση του ιστολογίου από το Wiki της τάξης.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου, αφορμή για τη διερεύνηση των στόχων της εκπαίδευσης και των προβλημάτων του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος συγκεκριμένα αποτέλεσε το γεγονός ότι η αρχή κάθε σχολικής χρονιάς, ιδιαίτερα για τους μαθητές της τελευταίας τάξης, συνοδεύεται συνήθως από έντονη ανησυχία για την επάρκεια και την καταλληλότητα των υποδομών του σχολείου που θα τους στηρίξει στην προσπάθειά τους για την είσοδο στην τριτοβάθμια βαθμίδα αλλά και στην ακαδημαϊκή τους ζωή γενικά, όπως και την πιθανότητα αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα από την εκάστοτε κυβέρνηση. Μάλιστα, συχνά, ιδίως κατά την αρχή της σχολικής χρονιάς, τείνουν να αναδεικνύουν τα προβλήματα που

αντιμετωπίζουν με μαζικές, αυθόρμητες και παρορμητικές εκδηλώσεις αντίδρασης. Με τη συγκεκριμένη εφαρμογή επιχειρήθηκε, ακριβώς, να συγκεκριμενοποιηθούν τα προβλήματα αυτά, να ανιχνεύσουν τις αιτίες τους και να προβληματισθούν για τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Η συγκυρία ήταν, επίσης, πρόσφορη για να συνειδητοποιήσουν με ποιους τρόπους και μέσα μπορούν να προβάλλουν πιο αποτελεσματικά τις απόψεις τους. Το πλαίσιο αυτό συζήτησης αξιοποιήθηκε, ωστόσο, και για την ανάκληση μέρους της θεωρίας που διδάχθηκαν στη Β΄ Λυκείου, αλλά και για μια εισαγωγή στη θεωρία των κειμενικών ειδών που θα διδαχθούν στη Γ΄ Λυκείου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συντάκτρια του σεναρίου επισημαίνει ότι «η προσέγγιση του θεματικού κύκλου «Παιδεία-Εκπαίδευση» προβλέπεται από το Α.Π.Σ. της Γ΄ Λυκείου. Επίσης, στην Υ.Α. για τον καθορισμό της διδακτέας – εξεταστέας ύλης στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Γ΄ Λυκείου προβλέπεται ότι ο μαθητής θα πρέπει να μπορεί:

- να αναγνωρίζει τον τρόπο οργάνωσης παραγράφων·
- να μπορεί ο ίδιος να αναπτύξει ένα κειμενικό απόσπασμα·
- να διακρίνει είδη λόγου, την οργάνωση/δομή τους, αλλά και την άποψη του συγγραφέα τους·
- να διακρίνει το ύφος του κάθε κειμένου λαμβάνοντας υπόψη την επικοινωνιακή περίσταση·
- να παράγει κείμενο με κριτικό-αποφαντικό λόγο, ενταγμένο σε επικοινωνιακό πλαίσιο, το θέμα του οποίου σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με οικείο θεματικό κύκλο από τη γλωσσική διδασκαλία.

Στο πλαίσιο της παραγωγής κειμένου, θα πρέπει:

- να τεκμηριώνει επαρκώς τις σκέψεις του με την παράθεση κατάλληλων επιχειρημάτων·
- να διατυπώνει πρωτότυπες ιδέες·

- να προωθεί τον στόχο που επιδιώκεται με το παραγόμενο κείμενο·
- να επιλέγει την κατάλληλη γλωσσική ποικιλία ανάλογα με το είδος του κειμένου, και, τέλος,
- να παράγει κείμενο ενταγμένο στο ζητούμενο επικοινωνιακό πλαίσιο».

Ακόμη, σύμφωνα με τη συντάκτρια, «Με τη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση ικανοποιούνται οι σκοποί και στόχοι που θέτει το Π.Σ. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται οι μαθητές:

- να ασκηθούν στο να χρησιμοποιούν με επάρκεια και συνείδηση τον λόγο, προφορικό και γραπτό, στις διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις και
- να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του λόγου για τη συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, ώστε να μετέχουν στα κοινά είτε ως πομποί είτε ως δέκτες του λόγου με κριτική και υπεύθυνη στάση.

Επίσης:

- καλλιεργείται η προφορική επικοινωνία, τόσο ως ακρόαση και κατανόηση του λόγου, όσο και ως προφορική έκφραση·
- καλλιεργείται ισόρροπα και η γραπτή επικοινωνία ως ανάγνωση και κατανόηση του λόγου σε διάφορα επίπεδα και επικοινωνιακές περιστάσεις και ως έκφραση σε γραπτό λόγο·
- κατά τη διδασκαλία αξιοποιείται αυθεντικό υλικό, ώστε οι μαθητές να έλθουν σε επαφή με ζωντανό λόγο και να αντιληφθούν την κοινωνική διάσταση της γλώσσας·
- τέλος, με τις εργασίες που ανατίθενται επιδιώκεται η ένταξη του λόγου, γραπτού ή προφορικού, σε επικοινωνιακό πλαίσιο· τα κείμενα που θα παραχθούν απευθύνονται σε συγκεκριμένο/-ους δέκτη/-ες, γράφονται για συγκεκριμένο σκοπό και ζητώνται σε ορισμένη μορφή και έκταση.

Παράλληλα, το προτεινόμενο σενάριο εντάσσεται στο πλαίσιο που διαγράφει το [Νέο Π.Σ. Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄ Λυκείου](#):

- Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να συμμετάσχουν κριτικά και αναστοχαστικά στη σχολική και εξωσχολική πραγματικότητα·
- ενισχύεται ο γλωσσικός γραμματισμός, αλλά με κατεύθυνση πολύ περισσότερο κοινωνιοκεντρική·
- οι μαθητές ασκούνται στο να κατανοούν, να κρίνουν και να παράγουν με επάρκεια κείμενα προφορικά, γραπτά και πολυτροπικά σε μια ποικιλία κοινωνικών περιστάσεων, σχολικών και εξωσχολικών. Συνειδητοποιούν, επομένως, τις διαφορές μεταξύ των ειδών αυτών λόγου. Κατανοούν ότι τα είδη και οι τύποι κειμένων, όπως και οι γλωσσικές επιλογές, παρακολουθούν τις εκάστοτε επικοινωνιακές περιστάσεις και ανάγκες·
- καλλιεργούν τον ψηφιακό γραμματισμό, καθώς εξοικειώνονται με τις Νέες Τεχνολογίες, τόσο ως μέσα πληροφόρησης και επικοινωνίας, όσο και ως μέσα έκφρασης·
- εθίζονται στη συνεργασία, τον σεβασμό των απόψεων των υπολοίπων·
- συνειδητοποιούν τις δυνατότητες, τις ιδιαιτερότητες των ΜΜΕ και την ανάγκη για κριτική διαχείρισή τους·
- διευρύνουν την οπτική τους για τον κόσμο, καθώς έρχονται σε επαφή και κρίνουν τον δημόσιο και δημοσιογραφικό λόγο.
- αναπτύσσουν δεξιότητες απαραίτητες σε δημοκρατικούς, κριτικά σκεπτόμενους και ενεργούς πολίτες που ενημερώνονται, κρίνουν και συγκρίνουν και, τελικά, διεκδικούν πειστικά και αιτιολογημένα».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου, στο συγκεκριμένο σενάριο αξιοποιούνται ψηφιακά περιβάλλοντα ως περιβάλλοντα πρακτικής γραμματισμού:

- το διαδίκτυο για την αναζήτηση και ανάγνωση ποικίλου, αυθεντικού γλωσσικού και πολυτροπικού υλικού, τον εντοπισμό και τη σύγκριση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών ποικίλων κειμενικών ειδών·

- τα ηλεκτρονικά λεξικά και τα σώματα κειμένων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα για την άντληση πληροφοριών αλλά και τη διερεύνηση της χρήσης συγκεκριμένων όρων·
- ο επεξεργαστής κειμένου για το γράψιμο και την επεξεργασία κειμένων. Οι μαθητές ασκούνται μέσω αυτού στη σύνθεση κειμένων με μεγαλύτερη άνεση και με δυνατότητες μορφοποίησης, επανεξέτασης και βελτίωσης που δεν παρέχουν τα παραδοσιακά περιβάλλοντα γραμματισμού·
- μέσω του λογισμικού Wiki, οι μαθητές ωθούνται στην επικοινωνία και συνεργασία με άλλα μέλη της μαθητικής τους κοινότητας·
- η ύπαρξη οθόνης διευκολύνει την πρόσληψη και επεξεργασία των κειμένων αναφοράς και τη συνεργασία μαθητών με τους συμμαθητές τους και τον διδάσκοντα.

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται, εξάλλου, ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, καθώς:

- τα προγράμματα επεξεργασίας κειμένου λειτουργούν ως περιβάλλοντα παραγωγής γραπτού λόγου, τα παιδιά ασκούνται στη συγγραφή ηλεκτρονικών μονοτροπικών και πολυτροπικών κειμένων·
- το λογισμικό παρουσίασης επιστρατεύεται για την άσκηση των μαθητών στην περιληπτική και διαγραμματική παρουσίαση πληροφοριών αλλά και στην προφορική, αναλυτικότερη παρουσίασή τους·
- η πλατφόρμα Wiki φέρνει σε επαφή τους μαθητές με ένα περιβάλλον συμπαραγωγής λόγου, του οποίου διερευνούν τις δυνατότητες και ιδιαιτερότητες·
- μέσω της χρήσης των ΤΠΕ, οι μαθητές και μαθήτριες συνειδητοποιούν την έννοια της πολυτροπικότητας και ασκούνται στην κατανόηση και παραγωγή πολυτροπικών κειμένων·

- η προσφυγή στο διαδίκτυο και σε βάσεις δεδομένων υπηρετεί την ανάγκη να εντοπίζουν τα παιδιά τις πληροφορίες που αναζητούν, να τις διαβάζουν κριτικά και να τις αξιολογούν.

Τέλος, επιδιώκεται η, σε κάποιον βαθμό, προσέγγιση των ψηφιακών μέσων ως περιβαλλόντων κριτικού γραμματισμού, όταν ανακινούνται ζητήματα αξιοπιστίας τους και ιδεολογικής φόρτισής τους.

Κείμενα

- [Η δυστυχία να είσαι μαθητής](#) (τηλεοπτική δημοσιογραφική εκπομπή του Π. Τσίμα από τη σειρά «Έρευνα», περ. 2008-9, βίντεο 1-4) [πηγή: Youtube].
- απόσπασμα ομιλίας της Ελένης Γλύκατζη Αρβελέρ στην Πύλη Αμμοχώστου της Λευκωσίας στην Κύπρο (προσωπικές σημειώσεις)
- Μπαστέα, Ν. 2011. Η μετανάστευση απειλεί το φινλανδικό θαύμα. *Τα Νέα*, 06-04-2011.

<http://www.tanea.gr/kosmos/article/?aid=4625853>

εναλλακτικά:

<http://www.iefimerida.gr/content/1585/%CE%B7-%C2%B5%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%B9%CE%BB%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF-%CF%86%CE%B9%CE%BD%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B8%CE%B1%CF%8D%C2%B5%CE%B1>

- Επιστολή της Ε.Λ.Μ.Ε. Ν. Σερρών στους εκπαιδευτικούς του νομού, 07-03-2012.

<http://www.alfavita.gr/artro.php?id=59265>

- [Βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος – Besproject](#) (βίντεο-σχόλιο που ετοίμασαν μαθητές για το εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα μας) [πηγή: Youtube].
- Μπαμπινιώτης, Γ. 2010. «Εις εαυτόν»: περί κρίσης και κρίσεων. *Το Βήμα*, 11-7-2010.
[Το απόσπασμα που αξιοποιήθηκε στην εφαρμογή του σεναρίου υπάρχει στο [Παράρτημα](#)]
- Βενιεράτος, Δ. 2009. Τα παιδιά που δεν αγαπάμε. *Ελευθεροτυπία*, 10-12-2009.
<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=110847>
- Σηφάκης, Γ. [Ανώτατη Παιδεία. Πώς φτάσαμε στο αδιέξοδο](#). Έκφραση-Έκθεση Γ' Λυκείου, σσ. 24-26.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η & 2^η διδακτική ώρα

Αφόρμηση, οριοθέτηση του θέματος, προσδιορισμός της διαδικασίας, διαμόρφωση ομάδων – διερεύνηση των αναγκών για την πραγμάτευση του θέματος όρων

[στο εργαστήριο πληροφορικής]

Η ευκαιρία για την αφόρμηση μου δόθηκε την προηγούμενη διδακτική ώρα κατά τη διάρκεια διόρθωσης περιλήψεων, όταν παρατηρήσαμε όλοι δυσκολία στην ορθή χρήση των όρων «εκπαίδευση», «παιδεία». Έτσι, εκμεταλλεύτηκα την ευκαιρία και πρότεινα στους μαθητές μου, το επόμενο δίωρο να το αφιερώσουμε στη διερεύνηση της σημασίας όρων σχετικών με την παιδεία και να δημιουργήσουμε το δικό μας «λεξικό» στο Wiki της τάξης. Μάλιστα, τους παρακίνησα μόνοι τους να ψάξουν τη σημασία και τη χρήση των εννοιών μέσα από το διαδίκτυο, στο εργαστήριο πληροφορικής.

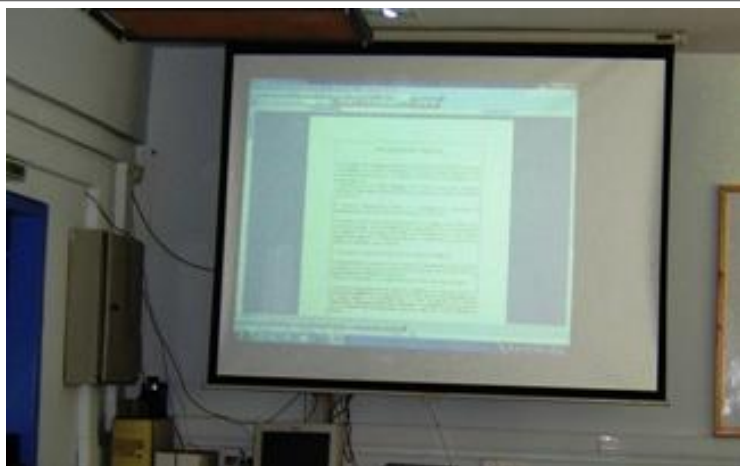
Από την προηγούμενη μέρα, ετοίμασα το εργαστήριο επικολλώντας στην επιφάνεια εργασίας των υπολογιστών (δέκα υπολογιστές + έναν, τον δικό μου που

είναι συνδεδεμένος με τον βιντεοπροβολέα) φάκελο με τα [φύλλα εργασίας](#) των ομάδων, γιατί το μάθημα ήταν στο πρώτο δίωρο του ημερήσιου προγράμματος και δεν υπήρχε άλλος χρόνος προετοιμασίας. Δεν εφοδίασα το εργαστήριο με έντυπες εκδόσεις των λεξικών της Νεοελληνικής Γλώσσας –όπως προβλέπει το σενάριο– γιατί παρόμοια τακτική είχα ακολουθήσει σε προηγούμενο μάθημα και δεν είχε λειτουργήσει ικανοποιητικά.

Όταν όμως άνοιξαν οι υπολογιστές των ομάδων, ανακαλύψαμε όλοι ότι ο φάκελος απουσίαζε από την επιφάνεια εργασίας των περισσότερων Η/Υ (συμπεριλαμβανομένου και του δικού μου), εκτός από δύο. Αργότερα ο συνάδελφος υπεύθυνος του εργαστηρίου με πληροφόρησε ότι υπήρχε ρύθμιση στους υπολογιστές να μην αποθηκεύεται οτιδήποτε υπάρχει στην επιφάνεια εργασίας, για ευνόητους λόγους. Τώρα, γιατί οι δύο υπολογιστές δεν... υπάκουσαν δεν το εξετάζω γιατί... με συμφέρει! Αναγκάστηκα, λοιπόν, να ξαναπεράσω από το USB μου το αρχείο. Αυτό όμως κόστισε σε χρόνο, ιδιαίτερα στην τελευταία ομάδα.

Έτσι, όταν μπήκαμε στο εργαστήριο για το μάθημά μας, ζήτησα να καθίσουν κατά ομάδες (διατήρησα τις ομάδες που υπήρχαν από τα προηγούμενα μαθήματα, αφού είχαν λειτουργήσει πολύ καλά) και να ανοίξουν τους υπολογιστές. Τους είπα ότι στην επιφάνεια εργασίας θα βρουν τον σχετικό φάκελο, να τον ανοίξουν και να βρουν το φύλλο εργασίας της ομάδας τους. Όταν αποκαταστάθηκε το πρόβλημα, πρόβαλα στον βιντεοπροτζέκτορα, ενδεικτικά, ένα φύλλο εργασίας και ρώτησα αν υπάρχουν απορίες για τον τρόπο δουλειάς ή αν κάποια ομάδα χρειάζεται διευκρινίσεις.

Εικόνα 1: Προβολή του φύλλου εργασίας

Οι ομάδες άνοιξαν τα φύλλα τους και άρχισαν να εργάζονται. Τα φύλλα που προτείνει το σενάριο τα διατήρησα σχεδόν αυτούσια, με τροποποιήσεις την αντικατάσταση του «ιστολογίου» από το «Wiki» και την αφαίρεση της δυνατότητας προσφυγής σε έντυπα λεξικά.

Εικόνα 2: Ομάδα 1

Εικόνα 3: Ομάδα 2

Εικόνα 4: Ομάδα 3

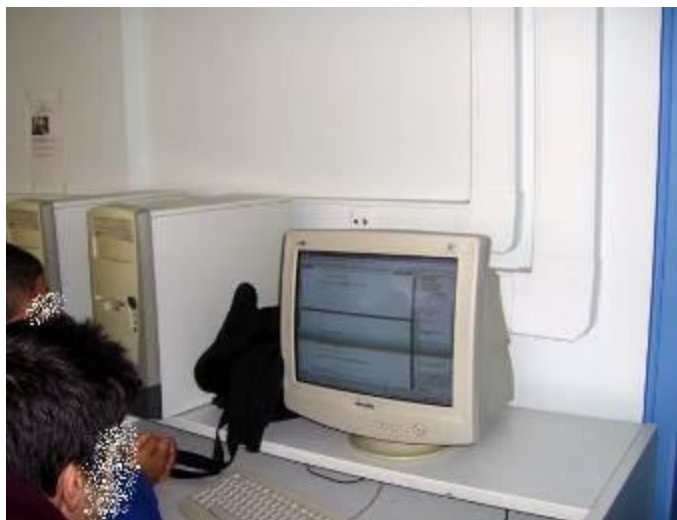

Εικόνα 5: Ομάδα 4

Εικόνα 6: Ομάδα 5

Οι ομάδες ασχολήθηκαν στην αρχή με το κείμενο για το Wiki,

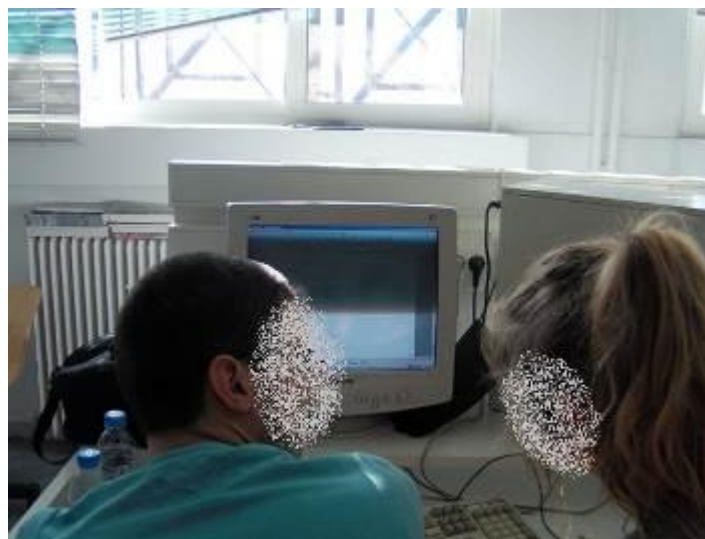

Εικόνα 07: Δουλεύοντας στο Word

(συν)εργαζόμενοι και ανά δύο ή τρεις στο πλαίσιο των ομάδων.

Εικόνα 8: Συνεργασία στο Word

Εικόνα 9: Συνεργασία

Μετά άρχισαν να δουλεύουν στο Power Point.

Εικόνα 10: Ετοιμάζοντας το Power Point

Καθ' όλη τη διάρκεια της δουλειάς, σε ρόλο συμβούλου περιφερόμουν από ομάδα σε ομάδα παρατηρώντας περισσότερο τη διαδικασία παρά παρεμβαίνοντας σε αυτήν. Έτσι παρατήρησα ότι, παρόλο που απέφυγα να καθορίσω συγκεκριμένους ρόλους στα μέλη των ομάδων, αυτές αυτοοργανώθηκαν και όλοι συμμετείχαν μη διστάζοντας να αλλάζουν θέσεις (κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της δύο υπολογιστές) ανάλογα με το τι είχαν να κάνουν.

Εικόνα 11: Αλλαγή θέσεων ...

Εικόνα 12: ... στο πλαίσιο λειτουργίας της 1^{ης} ομάδας

Κατά τη διάρκεια της εργασίας είχαμε ένα μικρό ατύχημα: Ένας υπολογιστής έπαψε να λειτουργεί με αποτέλεσμα οι μαθητές να χάσουν τη δουλειά που είχαν κάνει μέχρι εκείνη τη στιγμή. Έτσι, το κουδούνι της λήξης βρήκε δύο ομάδες να μην έχουν ολοκληρώσει την εργασία τους (η δεύτερη ήταν η ομάδα που είχε λάβει τελευταία τον φάκελο με τα αρχεία). Οι μαθητές υποσχέθηκαν να στείλουν τη δουλειά τους στο ηλεκτρονικό μου ταχυδρομείο.

Βέβαια, δεν περίσσεψε χρόνος για την παρουσίαση, τον σχολιασμό και την αξιολόγηση των εργασιών των ομάδων, οι οποίες έχουν αναρτηθεί (ή θα αναρτηθούν) στο Wiki της τάξης στις σελίδες «αγωγή», «παιδεία», «δια βίου μάθηση» (για τα αρχεία παρουσίασης των ομάδων βλ. Συνοδευτικό Υλικό). Ίσως να φταίει το γεγονός ότι ήταν η πρώτη διδακτική ώρα (πάντα κουτσορεμένη λόγω πρωινής συγκέντρωσης, προσευχής κλπ.), ίσως και το μπέρδεμα που έγινε από την απώλεια

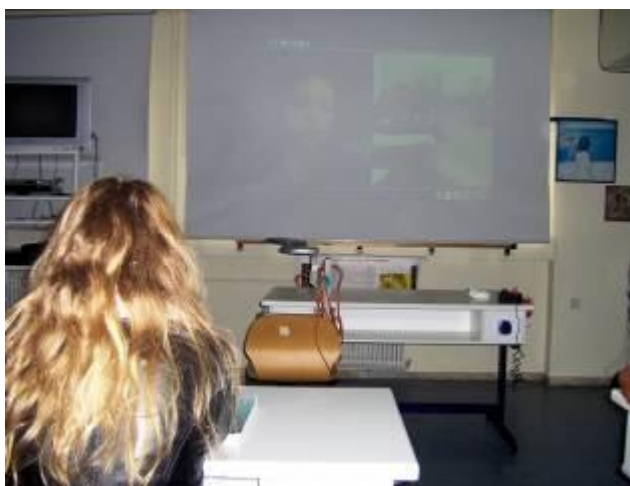
αρχείων από την επιφάνεια εργασίας. Αποφάσισα να μεταθέσω την παρουσίαση στην τελευταία ώρα της εφαρμογής του σεναρίου, κλείνοντας την όλη διαδικασία με αυτόν τον τρόπο.

Αξιολογώντας τη δουλειά των μαθητών, θα έλεγα ότι κινήθηκε σε ικανοποιητικά (για το επίπεδο της τάξης) επίπεδα. Κινητοποιήθηκαν και συμμετείχαν όλοι οι μαθητές. Βέβαια, πολλοί από αυτούς συνάντησαν δυσκολίες, κυρίως στην κατανόηση των κειμένων. Δεν είναι τυχαίο ότι η εργασία της μίας ομάδας είναι σχεδόν αντιγραφή από τα ηλεκτρονικά λεξικά, αν και παρατηρώντας την πορεία της δουλειάς τους κατάλαβα ότι προσπαθούσαν να το αποφύγουν. Επίσης, μια άλλη ομάδα αναφέρει ρητά απαντώντας σε σχετική ερώτηση του φύλλου εργασίας ότι απέριψε ορισμένες πηγές (μεταξύ των οποίων και τα λεξικά της Πύλης) επειδή – μεταξύ των άλλων– περιείχαν «δυσνόητους όρους».

3^η & 4^η διδακτική ώρα

Διερεύνηση του θέματος: σύγκριση εκπαιδευτικών συστημάτων Ελλάδας-Φινλανδίας – εντοπισμός και σχολιασμός πλεονεκτημάτων-μειονεκτημάτων

[Το μάθημα έγινε στην αίθουσα φυσικών επιστημών που διαθέτει βιντεοπρωτζέκτορα, ικανοποιητικής απόδοσης ηχεία και όπου μπορεί να επιτευχθεί συσκότιση]

Εικόνα 13: Στην αίθουσα Φυσικής

Οι μαθητές παρακολουθούσαν όλοι μαζί το βίντεο κρατώντας σημειώσεις στα τετράδιά τους, μετά σε τακτά διαστήματα (όσο περίπου διαρκούσε το κάθε κομμάτι από το βίντεο) διακόπταμε την προβολή και συνεργάζονταν μεταξύ τους στις ομάδες οργανώνοντας το υλικό που είχαν συλλέξει

Εκόνα 14: Παρακολουθώντας το βίντεο

και αφού συστηματοποιούσαμε το υλικό το καταγράφαμε στον πίνακα.

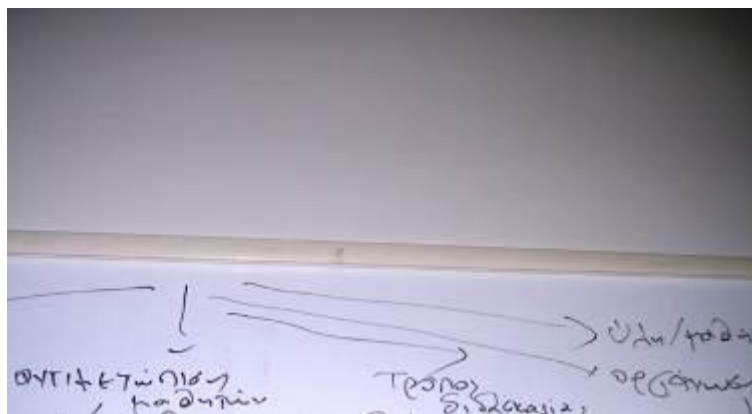

Εικόνα 15: Η πρώτη καταγραφή υλικού

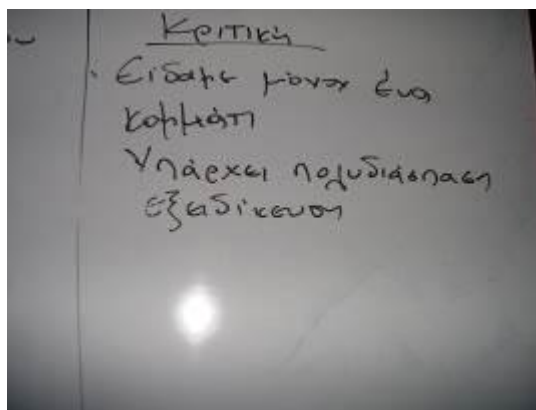
Εικόνα 16: Κρατάμε σημειώσεις

Στη συνέχεια αναζητήσαμε τρόπο ταξινόμησης του υλικού που μαζέψαμε.

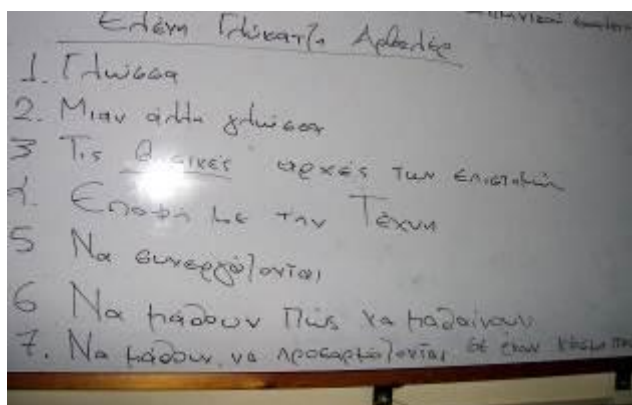
Εικόνα 17: Απόπειρα ταξινόμησης του υλικού

Βέβαια, εκφράστηκε και η άποψη πως δεν μπορούμε από μία εκπομπή και μόνο να συναγάγουμε ασφαλή συμπεράσματα για το φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα και αναζητήσαμε τους λόγους που τους καταγράψαμε πρόχειρα στον πίνακα και προσθέσαμε και άλλους στα τετράδιά μας.

Εικόνα 18: Αναστοχαζόμαστε κριτικά (καταγραφή των πρώτων λόγων)

Το μάθημα έκλεισε με την ανάγνωση αποσπάσματος ομιλίας της Ελένης Γλύκατζη Αρβελέρ στην Πύλη Αμμοχώστου της Λευκωσίας στην Κύπρο, στην οποία εκθέτει επιγραμματικά τα σημεία στα οποία, κατά τη γνώμη της, πρέπει να δίνει βάρος η εκπαίδευση. Οι μαθητές κράτησαν σημειώσεις, αλλά κατ' απαίτηση πολλών τα σημειώσαμε επιγραμματικά στον πίνακα.

Εικόνα 19: Τι πρέπει να δίνει η εκπαίδευση

Το δίωρο αυτό ακολούθησα τους βασικούς άξονες του σεναρίου με ορισμένες διαφοροποιήσεις:

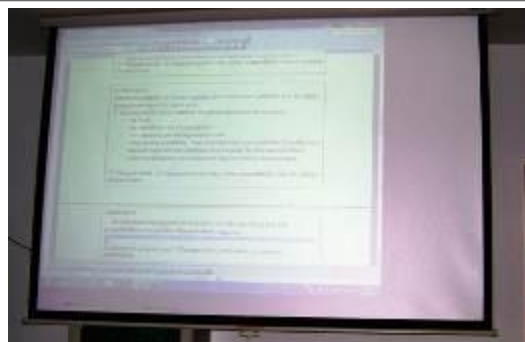
1. Η συνεργασία των ομάδων ήταν ολιγόλεπτη, στα μεσοδιαστήματα της προβολής των αποσπασμάτων της εκπομπής του Π. Τσίμα.
2. Τα ερωτήματα του [φύλλου εργασίας 2](#) απαντήθηκαν μεν όλα, εφαρμόζοντας όμως μοντέλο μετωπικής διδασκαλίας τον περισσότερο χρόνο. Αυτό έγινε επειδή δεν εξυπηρετούσε πολύ η αίθουσα φυσικής (δεν μετακινούνται οι πάγκοι της) και για εξοικονόμηση χρόνου.
3. Προέκυψε (και δεν έχασα την ευκαιρία) η άσκηση κριτικής στην εκπομπή, αλλά και στο φινλανδικό εκπαιδευτικό σύστημα. Κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται στο σενάριο σε αυτήν τουλάχιστον τη φάση.
4. Έκλεισα με την αναφορά στην ομιλία της Ελένης Γλύκατζη - Αρβελέρ (δεν προβλεπόταν στο σενάριο), γιατί θεωρώ πως συνοψίζει πολλά από όσα συζητήθηκαν με επιγραμματικό/περιεκτικό τρόπο.

5^η & 6^η διδακτική ώρα

Εντοπισμός και καταγραφή των χαρακτηριστικών ποικίλων κειμενικών ειδών – αναγνώριση των τύπων κειμένου που αξιοποιούνται – προϋδεασμός για τους διάφορους τρόπους πειθούς που αξιοποιούν οι συντάκτες

[Στο εργαστήριο πληροφορικής]

Στο εργαστήριο πληροφορικής μετέφερα στην επιφάνεια εργασίας των ομάδων τα [φύλλα εργασίας](#). Το σενάριο προβλέπει κοινό φύλλο εργασίας (3) για όλες τις ομάδες, όμως για εξοικονόμηση χρόνου «έσπασα» το φύλλο στα τέσσερα με ελαφρές διαφοροποιήσεις και πρόσθεσα ένα ακόμη φύλλο εργασίας για την πέμπτη ομάδα. Μάλιστα, επέλεξα η πέμπτη ομάδα να ασχοληθεί με το κειμενικό είδος της επιφυλλίδας. Για τον λόγο αυτό ανέβασα απόσπασμα σχετικής με το θέμα επιφυλλίδας του Γ. Μπαμπινιώτη στο Wiki της τάξης, ώστε να παραπέμψω σε αυτήν τους μαθητές.

Εικόνα 20: Εισαγωγική σύντομη ξενάγηση στα φύλλα εργασίας

Εικόνα 21: Η ομάδα παρακολουθεί το βίντεο και κρατάει σημειώσεις

Εικόνα 22: Κατά τη δημιουργία του Power Point

Εικόνα 23: Αναζητώντας στο διαδίκτυο τα σχετικά με την επιστολή

Εικόνα 24: Αποκρυπτογραφώντας τα μυστικά του βίντεο – σχολείου

Εικόνα 25: Η επιφυλλίδα της ... πέμπτης ομάδας

Γενικά, το μάθημα κατά το δίωρο αυτό κύλησε πάρα πολύ εύκολα λόγω, ίσως, της εξοικείωσης πλέον των μαθητών με τη δουλειά σε ομάδες. Οι ομάδες άρχισαν να δουλεύουν αμέσως και με καλούσαν μόνο, σχεδόν, για τεχνικά προβλήματα (π.χ. σε κάποιο βίντεο δεν ακουγόταν η μουσική από τα ηχεία κλπ.) Μάλιστα, για τέτοια θέματα άρχισαν να συνεργάζονται και οι ομάδες μεταξύ τους καλώντας άτομα από άλλη ομάδα να τους βοηθήσουν (π.χ. ελάτε, βοηθήστε, γιατί δε μας ανοίγει το link). Βέβαια, η τεχνολογία μάς πρόδωσε για μιαν ακόμη φορά, αφού ένας υπολογιστής «κόλλησε» επιλέγοντας όλες τις διαφάνειες και μη επιτρέποντας καμιά επέμβαση και ανοίγοντας από μόνος του μια σειρά από παράθυρα πριν... πεθάνει εντελώς.

Εικόνα 26: Ο υπολογιστής που «τα έπαιξε»

Η ομάδα που είχε φτιάξει πάνω από το μισό της Power Point σε αυτόν τον υπολογιστή αναγκάστηκε να μεταφερθεί σε άλλον και να αρχίσει από το μηδέν. Φυσικά, δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει την εργασία της στο χρονικό πλαίσιο του δώρου και αγχώθηκε πάρα πολύ. Ζήτησαν την άδεια να παραμείνουν στο εργαστήριο και λίγο από την επόμενη ώρα (είχαν σχολάσει), ενώ ένας συμμαθητής τους (από τους «γκουρού» της πληροφορικής της τάξης) έμεινε μαζί τους να τους βοηθήσει. Χρειάστηκαν ακόμη ένα δεκάλεπτο.

Επίσης, ένας από τους υπολογιστές δεν μπορούσε να συνδεθεί με το διαδίκτυο και γι αυτό με το USB μου πέρασα τα απαιτούμενα αρχεία στην επιφάνεια εργασίας.

Η απορία που μου υποβλήθηκε όσον αφορά τις ερωτήσεις των φύλλων εργασίας ήταν από την 4^η ομάδα που ασχολήθηκε με το βίντεο-σχόλιο. Το βίντεο αυτό δεν έχει λόγια. Με ρώτησαν λοιπόν: Πώς μας ρωτάτε για τη δομή όταν δεν υπάρχουν λόγια; Και πώς αυτό μας προετοιμάζει για τις εξετάσεις; Θεώρησα καλό να διακόψω τις εργασίες των ομάδων και να συζητήσουμε λίγο για τα «κείμενα» και τα κοινά τους στοιχεία (κώδικες). Έτσι προέκυψε και η απάντηση περί χρησιμότητας στις εξετάσεις. Πείστηκαν και συνέχισαν, ενώ η ομάδα που ασχολούνταν με την επιφυλλίδα τους «μακάριζε» για την τύχη τους να ασχοληθούν με βίντεο και όχι με επιφυλλίδα.

Όταν οι ομάδες έκαναν τις τελευταίες ενέργειες, (μορφοποίηση στο Power Point), ζήτησα από τις ομάδες που είχαν ως αντικείμενο το άρθρο, την επιστολή και την επιφυλλίδα να ανακοινώσουν τα κυριότερα χαρακτηριστικά που διάβασαν και εντόπισαν και τα σημείωσα στον πίνακα. Μάλιστα, ζήτησα από την ομάδα που ασχολήθηκε με την επιστολή να αναφέρει τι είδος επιστολής ήταν αυτό και σε τι διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες.

Εικόνα 27: Ο πίνακας με ορισμένες από τις σημειώσεις

Επειδή πολλοί μαθητές, απασχολημένοι με την περάτωση των εργασιών τους, δεν πρόσεχαν πολύ (ή και καθόλου) σε αυτήν τη διαδικασία, σκέφτηκα στην αρχή του επόμενου μαθήματος να επαναλάβω τις ερωτήσεις αυτές και οι ομάδες τις απαντήσεις που έδωσαν.

Πιστεύοντας ότι οι μαθητές έχουν επεξεργαστεί αρκετό υλικό για το θέμα και ότι είναι έτοιμοι να προχωρήσουν σε παραγωγή λόγου, φύλαξα τα θέματα που προτείνει το σενάριο ως εργασία για το σπίτι για την επόμενη έκθεσή μας (μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας της ενότητας) και ζήτησα από τους μαθητές μου να ετοιμάσουν στο σπίτι το [φύλλο εργασίας 4](#).

Έδωσα στους μαθητές μου το κείμενο του Δ. Βενιεράτου με το σκεπτικό ότι θα διευρύνει τον προβληματισμό που ήδη αναπτύχθηκε στην τάξη, προετοιμάζοντάς τους για την παραγωγή λόγου. Ζήτησα παράγραφο και περίληψη για να ασκηθούν σε θέματα που έχουν διδαχθεί, και λεξιλογικές ασκήσεις.

7^η & 8^η διδακτική ώρα

Παρουσίαση των εργασιών των ομάδων – συνόψιση των συμπερασμάτων και προτάσεων. Η πραγμάτευση του θέματος θα ολοκληρωθεί με αναφορά στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης που εν πολλοίς αντιμετωπίζει παρόμοια προβλήματα

[σχολική αίθουσα – Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο – βιντεοπροβολέας – σχολικό βιβλίο]

Ανέτρεψα κάπως την πορεία που καθορίζει το σενάριο, προτάσσοντας τη διδασκαλία του κειμένου «Ανώτατη Παιδεία. Πώς φτάσαμε στο αδιέξοδο» (Γ.Μ. Σηφάκης, σσ. 24-26 σχολικού βιβλίου), που αποτελεί μίαν αναφορά στα προβλήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ως πιο ειδικού, και περάσαμε μετά στην παρουσίαση των εργασιών των μαθητών, γιατί μας έδωσαν μια καλή ευκαιρία να συνοψίσουμε το θέμα στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την παραγωγή λόγου.

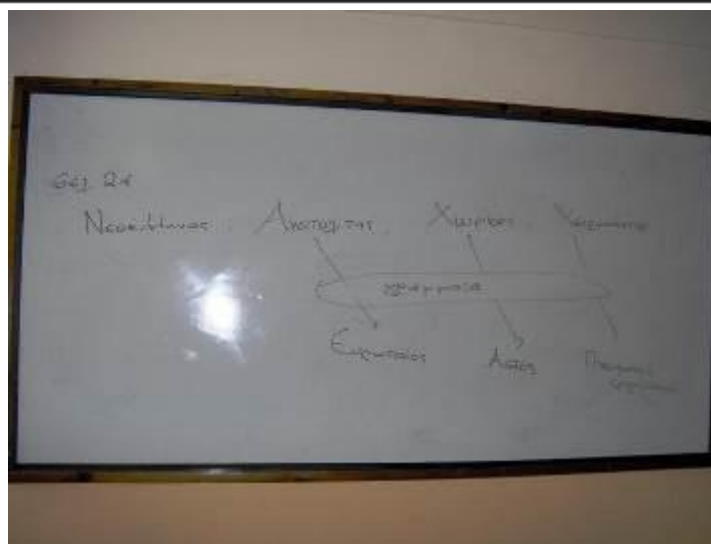
7^η ώρα

Οργάνωση τάξης: μετωπική – συνεργατική (σε ζεύγη)

Σε σχέση με το κείμενο του Γ.Μ. Σηφάκη κάναμε τα εξής: ανάγνωση του κειμένου, νοηματική εξομάλυνση, άσκηση 3, σ. 27 του σχολικού βιβλίου: Να εντοπίσετε το πρόβλημα, τη θέση, τα επιχειρήματα, τα τεκμήρια κλπ.

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι ανά ζεύγη ανταποκρίθηκαν αρκετά ικανοποιητικά, κυρίως στο θέμα του εντοπισμού και της αξιολόγησης επιχειρημάτων και τεκμηρίων για το οποίο το κείμενο προσφέρεται, όπως σημειώνει η συντάκτρια του σεναρίου.

Σταθήκαμε ιδιαίτερα στους λόγους για τους οποίους τα ελληνόπουλα επιθυμούν να σπουδάσουν σε ποσοστό μεγαλύτερο ίσως από τα παιδιά πολλών άλλων ευρωπαϊκών χωρών, συζητώντας την ανάλυση του Γ.Μ. Σηφάκη.

Εικόνα 27: Από τη συζήτηση (το ιδανικό του Νεοέλληνα)

Μετά προσθέσαμε επιπλέον λόγους.

8^η ώρα

Την όγδοη ώρα έγινε παρουσίαση των εργασιών των ομάδων, οι οποίες είχαν αναρτηθεί στο Wiki της τάξης μαζί με άλλο υλικό, χρήσιμο για όποιον θέλει να μελετήσει το θέμα στο πλαίσιο της προετοιμασίας του για την παραγωγή λόγου αλλά και για τις Πανελλαδικές εξετάσεις. Στο πλαίσιο αυτό βρήκα και την ευκαιρία να καλύψω το κενό που άφησε η παρουσίαση των χαρακτηριστικών των κειμενικών ειδών επιστολή, άρθρο, επιφυλλίδα.

Εικόνα 28: Το Wiki με το θέμα μας

Είδαμε με ενδιαφέρον και συζητήσαμε όλοι μαζί τις εργασίες, που απόκτησαν μίαν άλλη θαρρείς διάσταση στο Wiki. Εντοπίσαμε λάθη, μιλήσαμε γενικά για τον κίνδυνο να παρασυρθεί κανείς εργαζόμενος στο διαδίκτυο να αντιγράψει και να συρράψει άκριτα πληροφορίες κλπ. και οι περισσότερες ομάδες κάνοντας την αυτοκριτική τους παραδέχτηκαν ότι σε αρκετά μεγάλο βαθμό οι εργασίες τους ήταν σύνθεση από πληροφορίες copy paste από πηγές του διαδικτύου. Κατάλαβα ότι οι μαθητές ένιωσαν την έκθεση και δεν έδωσα άλλη έκταση στο θέμα.

Στη συνέχεια τους έδειξα και το άλλο υλικό που ανάρτησα για να βοηθηθούν στο διάβασμά τους, όπως link για την εκπομπή του Π. Τσίμα «Η δυστυχία του να είσαι μαθητής» που παρακολουθήσαμε, link από δύο ομιλίες του K. Robinson στο TED, άλλα κείμενα για το θέμα παιδεία - εκπαίδευση και μια ανάρτηση σχετικά με τον επίλογο, που είχε ζητήσει ένας μαθητής που ένιωσε να δυσκολεύεται.

Μαθητές που μέχρι αυτό το σημείο έδειξαν να μην ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για το Wiki (δεν μου είχαν αφήσει καν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση) ζήτησαν να εγγραφούν και τους προέτρεψα να το κάνουν μόνοι τους, εξηγώντας τη διαδικασία. Μετά ζήτησα και από τον συμμαθητή τους που είχε κάνει μόνος του την ανάρτηση στο Wiki μετά την ολοκλήρωση της εργασίας της ομάδας του να τους εξηγήσει τη διαδικασία.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

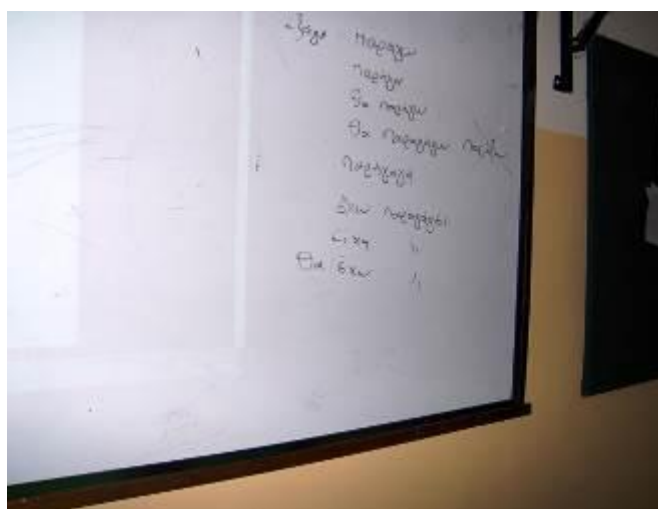
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εικόνα 29: Εγγραφή στο Wiki της τάξης

Όσο γράφονταν οι μαθητές, ένα λάθος στη χρήση του ρήματος «παράγω» έδωσε την ευκαιρία για γλωσσική άσκηση. (Θα ξεχνούσα να το προσθέσω σ' αυτήν την κατάθεση της εφαρμογής, αλλά ευτυχώς το απαθανάτισε ο φακός):

Εικόνα 30: Το τερπνόν μετά του ωφελίμου

Εικόνα 31: Η ολοκλήρωση των εγγραφών συνεχίστηκε και μετά το χτύπημα του κουδουνιού.

Οι μαθητές το επόμενο δίωρο θα ασκηθούν στην παραγωγή λόγου με θέμα: «Έχετε ήδη εντοπίσει και καταγράψει τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της ομιλίας. Συντάξτε, λοιπόν, με βάση αυτά τα χαρακτηριστικά μια ομιλία που θα εκφωνήσετε στο πνευματικό κέντρο του Δήμου σας ως εκπρόσωποι των συμμαθητών σας. Σε αυτή θα εκθέσετε τα στοιχεία που θεωρείτε σημαντικά για ένα ελκυστικό σχολείο, αλλά και εκείνα που είναι ουσιώδη για ένα αποτελεσματικό σχολείο. Η έκταση του κειμένου σας να μην ξεπερνά τις 600 λέξεις.»

Το θέμα αντλήθηκε από ζητούμενο του φύλλου εργασίας 4 του αρχικού σεναρίου της Ε. Μαργαρού, με τη διαφορά ότι επιλέχθηκε η ομιλία αντί του άρθρου, γιατί άρθρο ζητήθηκε στην προηγούμενη έκθεση του τμήματος:

☞ Έχετε ήδη εντοπίσει και καταγράψει τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους του άρθρου. Συντάξτε, λοιπόν, με βάση αυτά τα χαρακτηριστικά ένα άρθρο που θα αναρτήσετε στην ιστοσελίδα της τάξης μας. Σε αυτό θα εκθέσετε τα στοιχεία που θεωρείτε σημαντικά για ένα ελκυστικό σχολείο, αλλά και εκείνα που είναι ουσιώδη για ένα αποτελεσματικό σχολείο. Μπορείτε να ξεκινήσετε με αφορμή ένα πρόσφατο περιστατικό από τη σχολική ζωή ή όποιο άλλο συμβάν σας έκανε να προβληματιστείτε για το συγκεκριμένο θέμα. Η έκταση του άρθρου σας να μην ξεπερνά τις 600 λέξεις.

Το τελευταίο δίωρο στη τάξη κρίνω ότι ήταν ιδιαίτερα αποδοτικό, γιατί έγινε απόπειρα σύνθεσης (με τη βοήθεια του Wiki) όλων αυτών που συζητήθηκαν τις προηγούμενες διδακτικές ώρες ή επεξεργάστηκαν οι μαθητές στις ομαδικές εργασίες. Ιδιαίτερη ικανοποίηση μου δίνει το γεγονός ότι οι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον για το Wiki. (Την ίδια ημέρα το επισκέφθηκαν 5 νέα μέλη, αριθμός πολύ μεγάλος δεδομένου ότι στη Γ΄ Λυκείου οι υποχρεώσεις των μαθητών είναι ιδιαίτερα αυξημένες). Προσδοκώ οι πιο τολμηροί σύντομα να επιχειρούν αναρτήσεις.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α΄ – [Ομάδα 1^η]

☞ Μεταβείτε στον ιστότοπο της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Στο πλαίσιο «Αναζήτηση στα Λεξικά» συμπληρώστε τη λέξη «αγωγή». Σημειώστε όσες ερμηνείες σχετίζονται με την ανατροφή του παιδιού και τη διαμόρφωση του χαρακτήρα του.

! Προσέξτε ότι το Λεξικό Κριαρά είναι λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας. Παρατηρείτε διαφοροποίηση της σημασίας της λέξης στο πέρασμα των αιώνων;

☞ Ποιος/οι φορέας/-είς νομίζετε ότι αναλαμβάνουν, ταυτόχρονα ή διαδοχικά, την αγωγή μας από τη στιγμή της γέννησής μας;

☞ Σκεφτείτε ποια στοιχεία θα αξιοποιούσατε, αν έπρεπε να συντάξετε έναν αναλυτικό ορισμό, για να βοηθήσετε τους συμμαθητές σας να κατανοήσουν τη σημασία και τη χρήση της λέξης και διατυπώστε τον όσο γίνεται πληρέστερα.

☞ Αναρτήστε το κείμενο που συντάξατε στο Wiki του μαθήματος.

☞ Παρουσιάστε συνοπτικά σε ένα λογισμικό παρουσίασης Power Point το αντικείμενο, την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνάς σας. Στο τέλος της παρουσίασης κατονομάστε τις πηγές σας.

▪ Η έρευνά σας πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της επόμενης ώρας.

▪ Κατά την παρουσίαση (Power Point) δε γράφουμε ένα συνεχές κείμενο το οποίο απλώς διαβάζουμε στο ακροατήριό μας, αλλά σημειώνουμε διαγραμματικά τα κύρια σημεία και συμπληρώνουμε οι ίδιοι προφορικά όσες ακόμη πληροφορίες επιθυμούμε ή θεωρούμε απαραίτητο να αναφερθούν. Δε χρειάζεται καν να παραθέσουμε ολοκληρωμένες φράσεις, παρά μόνο λέξεις ή φράσεις-κλειδιά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α΄ – [Ομάδα 2^η]

☞ Μεταβείτε στον ιστότοπο της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Στο πλαίσιο «Αναζήτηση στα Λεξικά» συμπληρώστε τη λέξη «παιδεία».

! Προσέξτε ότι το Λεξικό Κριαρά είναι λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας. Παρατηρείτε διαφοροποίηση της σημασίας της λέξης στο πέρασμα των αιώνων;

☞ Στη σελίδα ανάρτησης των αποτελεσμάτων για τον όρο «παιδεία» στην Πύλη επιλέξτε αριστερά: «Αποστολή στα Σώματα». Με ποια σημασία βλέπετε να χρησιμοποιείται στα κείμενα ο όρος;

☞ Ποιος/οι φορέας/-είς νομίζετε ότι αναλαμβάνουν, ταυτόχρονα ή διαδοχικά, την παιδεία κάθε γενιάς;

☞ Σκεφτείτε ποια στοιχεία θα αξιοποιούσατε, αν έπρεπε να συντάξετε έναν αναλυτικό ορισμό, για να βοηθήσετε τους συμμαθητές σας να κατανοήσουν τη σημασία και τη χρήση της λέξης και διατυπώστε τον όσο γίνεται πληρέστερα.

☞ Αναρτήστε το κείμενο που συντάξατε στο Wiki του μαθήματος.

☞ Παρουσιάστε συνοπτικά σε ένα λογισμικό παρουσίασης Power Point το αντικείμενο, την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνάς σας. Στο τέλος της παρουσίασης κατονομάστε τις πηγές σας.

▪ Η έρευνά σας πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της επόμενης ώρας.

▪ Κατά την παρουσίαση (Power Point) δε γράφουμε ένα συνεχές κείμενο το οποίο απλώς διαβάζουμε στο ακροατήριό μας, αλλά σημειώνουμε διαγραμματικά τα κύρια σημεία και συμπληρώνουμε οι ίδιοι προφορικά όσες ακόμη πληροφορίες επιθυμούμε ή

θεωρούμε απαραίτητο να αναφερθούν. Δε χρειάζεται καν να παραθέσουμε ολοκληρωμένες φράσεις, παρά μόνο λέξεις ή φράσεις-κλειδιά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α΄ – [Ομάδα 3^η]

☞ Προσπαθήστε μέσω μιας μηχανής αναζήτησης (π.χ. google.gr) να διασαφηνίσετε τους όρους «παιδεία» και «εκπαίδευση». Συντάξτε με δικά σας λόγια σύντομους ορισμούς με στόχο να καταρτίσετε το δικό σας «λεξικό» στο Wiki του μαθήματος.

☞ Παρουσιάστε συνοπτικά σε ένα λογισμικό παρουσίασης Power Point το αντικείμενο, την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνάς σας. Στο τέλος της παρουσίασης κατονομάστε τις πηγές σας.

- Θα πρέπει να αιτιολογήσετε την επιλογή των ιστότοπων που χρησιμοποιήσατε: Με ποια κριτήρια αποκλείσατε άλλους έναντι αυτών;
- Η έρευνά σας πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της επόμενης ώρας.

▪ Κατά την παρουσίαση (Power Point) δε γράφουμε ένα συνεχές κείμενο το οποίο απλώς διαβάζουμε στο ακροατήριό μας, αλλά σημειώνουμε διαγραμματικά τα κύρια σημεία και συμπληρώνουμε οι ίδιοι προφορικά όσες ακόμη πληροφορίες επιθυμούμε ή θεωρούμε απαραίτητο να αναφερθούν. Δε χρειάζεται καν να παραθέσουμε ολοκληρωμένες φράσεις, παρά μόνο λέξεις ή φράσεις-κλειδιά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α΄ – [Ομάδα 4^η]

☞ Μεταβείτε στον ιστότοπο της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Αναζητήστε στα Λεξικά τη σημασία που προσδίδουν σε ένα ρήμα τα προθήματα δια- και εκ-, δίνοντας στην «Αναζήτηση» αντίστοιχα «δια-» και «εκ-». Με βάση τα ευρήματά σας, τι σημαίνουν οι όροι «διαπαιδαγώγηση» και «εκπαίδευση»; Διατυπώστε έναν δικό σας, σύντομο ορισμό για κάθε έναν από τους δύο όρους.

☞ Τώρα, επιστρέψτε στην αρχική σελίδα της Πύλης και αναζητήστε στα Λεξικά τη σημασία των όρων «διαπαιδαγώγηση» και «εκπαίδευση». Σημειώστε σε τι διαφοροποιούνται οι ορισμοί που δίνουν τα Λεξικά από τον δικό σας.

☞ Τίνος/-ων ευθύνη είναι η εκπαίδευση και η διαπαιδαγώγηση των παιδιών;

☞ Τελικά, η «διαπαιδαγώγηση» αφορά περισσότερο την παιδεία ή την εκπαίδευσή μας;

☞ Αναρτήστε στο Wiki του μαθήματος τους ορισμούς που συντάξατε.

☞ Παρουσιάστε συνοπτικά σε ένα λογισμικό παρουσίασης Power Point το αντικείμενο, την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνάς σας. Στο τέλος της παρουσίασης κατονομάστε τις πηγές σας.

▪ Η έρευνά σας πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της επόμενης ώρας.

▪ Κατά την παρουσίαση (Power Point) δε γράφουμε ένα συνεχές κείμενο το οποίο απλώς διαβάζουμε στο ακροατήριό μας, αλλά σημειώνουμε διαγραμματικά τα κύρια σημεία και συμπληρώνουμε οι ίδιοι προφορικά όσες ακόμη πληροφορίες επιθυμούμε ή θεωρούμε απαραίτητο να αναφερθούν. Δε χρειάζεται καν να παραθέσουμε ολοκληρωμένες φράσεις, παρά μόνο λέξεις ή φράσεις-κλειδιά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α΄ – [Ομάδα 5^η]

☞ Προσπαθήστε μέσω μιας μηχανής αναζήτησης (π.χ. google.gr) να διευκρινίσετε το νόημα της φράσης «δια βίου εκπαίδευση».

☞ Διατυπώστε έναν αναλυτικό ορισμό με στόχο να τον αναρτήσετε στο δικό σας «λεξικό» στο Wiki του μαθήματος.

☞ Παρουσιάστε συνοπτικά σε ένα λογισμικό παρουσίασης Power Point το αντικείμενο, την πορεία και τα αποτελέσματα της έρευνάς σας. Στην παρουσίασή σας μπορείτε, εάν θέλετε, να αξιοποιήσετε οπτικό υλικό που θεωρείτε ότι θα την καταστήσει πιο εύληπτη. Στο τέλος της παρουσίασης κατονομάστε τις πηγές σας.

▪ Θα πρέπει να αιτιολογήσετε την επιλογή των ιστότοπων που χρησιμοποιήσατε: Με ποια κριτήρια αποκλείσατε άλλους έναντι αυτών;

▪ *Κατά την παρουσίαση (Power Point) δε γράφουμε ένα συνεχές κείμενο το οποίο απλώς διαβάζουμε στο ακροατήριό μας, αλλά σημειώνουμε διαγραμματικά τα κύρια σημεία και συμπληρώνουμε οι ίδιοι προφορικά όσες ακόμη πληροφορίες επιθυμούμε ή θεωρούμε απαραίτητο να αναφερθούν. Δε χρειάζεται καν να παραθέσουμε ολοκληρωμένες φράσεις, παρά μόνο λέξεις ή φράσεις-κλειδιά.*

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Β΄

(κοινό για όλες τις ομάδες)

Στο προηγούμενο μάθημα, διευκρινίσαμε τη σημασία των όρων «αγωγή», «παιδεία», «διαπαιδαγώγηση», «εκπαίδευση» και «δια βίου εκπαίδευση» και καταλάβαμε, νομίζω, ότι το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας αντικατοπτρίζει την εκπαίδευση και παιδεία, τελικά την ποιότητα που αυτή επιθυμεί για τους αυριανούς πολίτες της. Στο σημερινό μάθημα θα επικεντρωθούμε στα χαρακτηριστικά, τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα μας, σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό σύστημα της Φινλανδίας που συχνά προβάλλεται ως το περισσότερο επιτυχημένο ίσως και αποτελεσματικό στην Ευρώπη. Στην αρχή, θα παρακολουθήσουμε απόσπασμα μιας δημοσιογραφικής εκπομπής για τα εκπαιδευτικά συστήματα Ελλάδας και Φινλανδίας [www.youtube.com, Π. Τσίμας, Έρευνα: «Η δυστυχία να είσαι μαθητής», 1-4] (περίπου 40΄):

☞ Κρατήστε ανά ομάδα σημειώσεις για τις διαφορετικές επιλογές κάθε χώρας στον τομέα της εκπαίδευσης και τα αποτελέσματα των επιλογών αυτών σε μαθητές, διδάσκοντες, κοινωνία και κράτος.

☞ Φτιάξτε στο τετράδιό σας έναν πίνακα με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων Ελλάδας-Φινλανδίας, με άξονες τα ερωτήματα:

1. Ποιοι παράγοντες/ποιες συνιστώσες του εκπαιδευτικού συστήματος συζητώνται στην εκπομπή που παρακολουθήσατε;
2. Ποιοι τομείς της προσωπικότητας θεωρείτε ότι καλλιεργούνται σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα σαν αυτό που περιγράφεται στη δημοσιογραφική έρευνα;
3. Νομίζετε ότι τα αντικείμενα σπουδών εκεί ανταποκρίνονται στις ανάγκες των εφήβων; Σε ποιες συγκεκριμένα; Στις ανάγκες των αυριανών πολιτών;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ΄ – ΟΜΑΔΑ 1

Στο προηγούμενο μάθημα παρακολουθήσατε ένα **ρεπορτάζ** για τα εκπαιδευτικά συστήματα Ελλάδας και Φινλανδίας.

☞ Ανατρέχοντας, εφόσον το επιθυμείτε, σύντομα στο απόσπασμα που παρακολουθήσατε,

(<http://www.youtube.com/watch?v=RtcAPxh-NQs&feature=relmfu>)

προσπαθήστε σε 10΄ να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά αυτού του είδους «κειμένου» σε ό,τι αφορά:

- τη γλώσσα
- τους τύπους κειμένων που εναλλάσσονται (περιγραφή, αφήγηση, επιχειρηματολογία κλπ.)
- την πρόθεση του συγγραφέα
- τους τρόπους πειθούς που επιστρατεύει για να πείσει [απευθύνεται περισσότερο στο συναίσθημα; Στη λογική; Και στα δύο με την ίδια συχνότητα;]

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ΄ – ΟΜΑΔΑ 2

Αναζητήστε στη μηχανή αναζήτησης τον ιστότοπο της εφημερίδας ΤΑ ΝΕΑ. Κατόπιν, στο πλαίσιο Αναζήτηση αναζητήστε το άρθρο της Νατάσας Μπαστέα με τίτλο «Η μετανάστευση απειλεί το φινλανδικό θαύμα.»

(<http://www.tanea.gr/kosmos/article/?aid=4625853>)

☞ Διαβάστε το προσεκτικά και προσπαθήστε να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά του που επιβάλλουν το χαρακτηρισμό «άρθρο» σε ό,τι αφορά:

- τον χώρο δημοσιοποίησης
- τη γλώσσα
- τη δομή
- την πρόθεση του συγγραφέα
- την αφορμή για τη συγγραφή του
- τους τρόπους πειθούς που επιστρατεύει για να πείσει [απευθύνεται περισσότερο στο συναίσθημα; Στη λογική; Το ίδιο και στα δύο;]

(Αν θέλετε, σχετικά με το άρθρο συμβουλευτείτε την παρακάτω διεύθυνση:

<http://giouliblog.blogspot.gr/2009/04/blog-post.html>)

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στους συμμαθητές σας σε μορφή Power Point.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ΄ – ΟΜΑΔΑ 3

Οι αξιολογήσεις των εκπαιδευτικών συστημάτων διαφόρων χωρών στηρίζονται κυρίως στις έρευνες που διεξάγει το Διεθνές Πρόγραμμα για την Αξιολόγηση των Μαθητών – PISA. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών επικαλούνται κυρίως όσοι εντοπίζουν σοβαρές αδυναμίες και στο δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα. Υπάρχουν όμως και φωνές αντίθετες. Διαβάστε προσεκτικά μια σχετική [επιστολή](#) της Ε.Λ.Μ.Ε. Ν. Σερρών στους εκπαιδευτικούς του νομού.

☞ Προσπαθήστε κατόπιν να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της επιστολής ως προς:

- τη μορφή
- τη γλώσσα
- τη δομή
- την πρόθεση των συγγραφέων
- την αφορμή για τη σύνταξή της
- τους τρόπους πειθούς επιστρατεύει για να πείσει [απευθύνεται περισσότερο στο συναίσθημα; Στη λογική; Το ίδιο και στα δύο;]

- σε ποιο είδος επιστολής ανήκει το παραπάνω κείμενο;

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στους συμμαθητές σας σε μορφή Power Point.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ΄ – ΟΜΑΔΑ 4

Παρακολουθήστε το [βίντεο-σχόλιο](#) που ετοίμασαν μαθητές για το εκπαιδευτικό σύστημα στη χώρα μας.

☞ Προσπαθήστε να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά του ως προς:

- τη δομή
- την πρόθεση των συγγραφέων
- την αφορμή για τη δημιουργία του
- τους τρόπους πειθούς που επιστρατεύει για να πείσει [απευθύνεται περισσότερο στο συναίσθημα; Στη λογική; Το ίδιο και στα δύο;]
- ποια προβλήματα του ελληνικού σχολείου θίγει περισσότερο;

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στους συμμαθητές σας σε μορφή Power Point.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ' – ΟΜΑΔΑ 5

Αναζητήστε στη μηχανή αναζήτησης το Wiki της τάξης μας και κατευθυνθείτε στη σελίδα «Επιφυλλίδα». (<https://ta-leme.wikispaces.com/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%86%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%AF%CE%B4%CE%B1>)

Διαβάστε το κείμενο του Γ. Μπαμπινιώτη «περί κρίσης και κρίσεων» (απόσπασμα).

☞ Προσπαθήστε κατόπιν να εντοπίσετε τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους της επιφυλλίδας ως προς:

- τη γλώσσα
- τη δομή
- την πρόθεση του συγγραφέα
- την αφορμή για τη σύνταξή της
- τους τρόπους πειθούς που επιστρατεύει για να πείσει [απευθύνεται περισσότερο στο συναίσθημα; Στη λογική; Το ίδιο και στα δύο;]

(Αν θέλετε, σχετικά με την επιφυλλίδα συμβουλευτείτε την παρακάτω διεύθυνση:

http://giouliblog.blogspot.gr/2012/11/blog-post_14.html)

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στους συμμαθητές σας σε μορφή Power Point.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Δ΄

Εργασία για το σπίτι – κοινή για όλες τις ομάδες

Τα παιδιά που δεν αγαπάμε

(διασκευή)

«Τα παιδιά είναι ό,τι πολυτιμότερο έχουμε: το μέλλον και η ελπίδα της κοινωνίας και αξίζουν όλη την αγάπη και τη φροντίδα μας. Οι δαπάνες για την Παιδεία αποτελούν την καλύτερη επένδυση...». Αυτές οι **κοινότοπες** και **ανούσιες** μεγαλοστομίες έρχονται σε **κραυγαλέα** αντίθεση με την πραγματικότητα που βιώνουν τα ίδια τα παιδιά, που τις ακούνε πλέον «βερεσέ». Το ότι ξεγείρονται είναι μια ένδειξη ότι δεν τα αποβλακώσαμε εντελώς. Όταν πάλι ξεγείρονται με λάθος τρόπο (ανόητες «καταλήψεις» και καταστροφές) είναι απόδειξη ότι δεν τους μάθαμε πώς να αντιδρούν εποικοδομητικά.

Η έλλειψη αγάπης προς τα παιδιά διαφαίνεται ήδη από τις **άοκνες** προσπάθειες να περιορίσουμε τον αριθμό τους (ανά οικογένεια) εκεί που δεν θα θέσει σε κίνδυνο την **επίπλαστη** (προς επίδειξιν) **ευμάρειά** μας (life style). Όταν το παιδί γεννηθεί φροντίζουμε **στοιχειωδώς** για την υγεία του, αλλά **ανεπαρκώς** για την πνευματική του ανάπτυξη, εγκαταλείποντάς το στο έλεος τηλεοπτικών υποπροϊόντων, εις βάρος της πραγματικής επικοινωνίας μαζί του και **ενθάρρυνσης** της (καθοριστικής σημασίας) παιδικής περιέργειας για γνώση.

Στο σχολείο παιδιά και οικογένειες **εξουθενώνονται** σε ατέλειωτη καταναγκαστική, άχαρη και ανούσια «πνευματική» εργασία, στην οποία τα παιδιά «μαθαίνουν» πολλά για την επόμενη μέρα για να τα ξεχάσουν αμέσως τη μεθεπόμενη. Οι βασικές γνώσεις χάνονται στον ωκεανό τής μη αφομοιώσιμης άχρηστης πληροφορίας. Επιπλέον, το σχολείο δεν διαπαιδαγωγεί (δεν διαπλάθει

έντιμους χαρακτήρες, σωστούς πολίτες, άτομα με υγιή κοινωνικότητα). Ούτε μαθαίνει στα παιδιά να αποφεύγουν τους υπαρκτούς κινδύνους της σύγχρονης κοινωνίας: τα τροχαία, τα ναρκωτικά, τον χουλιγκανισμό. Καταφέρνει όμως να τα κάνει να περιφρονούν ό,τι ωραίο προσφέρει η κοινωνία (γνήσια τέχνη, επιστημονική γνώση) και να μισήσουν το βιβλίο. Και φυσικά το ίδιο το σχολείο.

Τα παιδιά και οι έφηβοι εργάζονται απάνθρωπα σκληρά για το απόλυτο τίποτε («tabula rasa»). Οι κατά τεκμήριο καλύτεροι πρώην μαθητές και νυν φοιτητές της Ιατρικής Σχολής Αθηνών αγνοούν τι είναι θερμότητα, τι είναι η φωτιά, τι είναι τα σύννεφα, γιατί ο ουρανός είναι γαλάζιος κ.ο.κ. Απορίες που διατύπωναν ως νήπια δεν κατάφεραν να λύσουν ούτε ως φοιτητές μετά από ατέλειωτες ώρες μελέτης και φροντιστηρίων. Αγνοούν στοιχειώδεις γνώσεις ανατομίας, φυσιολογίας, νοσολογίας, νομικής, φιλοσοφίας, ιστορίας. Δεν αφομοιώνουν αποτελεσματικά τα επιστημονικά δεδομένα, διότι έχουν μάθει μόνο να αποστηθίζουν. Χρησιμοποιούν γλώσσα φτωχή γεμάτη λάθη. Το πτυχίο που τελικά («τσάτρα-πάτρα») θα αποκτήσουν, αν μείνουν άνεργοι, θα ισοδυναμεί με το παράσημο της ανοικτής παλάμης...

Οι υπουργοί Παιδείας, όλοι με καλές προθέσεις, αντιμετωπίζουν το «τέρας» - εκπαιδευτικό σύστημα (ανα)συγκροτώντας Εθνικά Συμβούλια Παιδείας, επιτροπές «σοφών», πρυτάνεων και λοιπών «ειδικών» και ατέρμονους «εθνικούς διαλόγους», που όμως μονίμως εκκινούν από την αρχή. Ο μύθος του Σίσυφου. Τα χρόνια όμως περνούν και το Τέρας συνεχίζει αδιατάρακτα να κατατρώει τις νεανικές ψυχές.

Η άρρωστη κοινωνία μας δεν παρέχει στα παιδιά και στους νέους αυτό που πρωτίστως δικαιούνται: Παιδεία. Και του θεωρήματος «όποιος αγαπά παιδεύει», προκύπτει αβιάστως το πόρισμα: όποιος δεν παιδεύει, δεν αγαπά.

Του ΔΙΟΝΥΣΗ ΒΕΝΙΕΡΑΤΟΥ, Αναπληρωτή καθηγητή Ιατρικής

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου (90 – 110 λέξεις)

(Μονάδες 25)

2. Να γράψετε ένα αντώνυμο για κάθε λέξη σε λόγιο ύφος:

κοινότητες, ανούσιες, κραυγαλέα, άοκνες, επίπλαστη, ευμάρεια, στοιχειωδώς
ανεπαρκώς, ενθάρρυνσης, εξουθενώνονται.

(Μονάδες 10)

3. Να γράψετε 3 ομόρριζα είτε απλά, είτε σύνθετα για κάθε λέξη:

τεκμήριο, λάθη, νήπια, ώρες, μελέτης, γνώσεις.

(Μονάδες 6)

4. Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος του κειμένου

(Τα παιδιά και οι έφηβοι ... της ανοικτής παλάμης...);

(Μονάδες 4)

Ποια είναι τα δομικά στοιχεία της παραγράφου;

(Μονάδες

3)

5. Να αποδώσετε το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος, εξηγώντας σε μία παράγραφο (80 – 100 λέξεις) πού βρίσκεται σε αυτήν την περίπτωση η αναλογία με τον Μύθο του Σίσυφου. «Οι υπουργοί Παιδείας, όλοι με καλές προθέσεις, αντιμετωπίζουν το «τέρας» – εκπαιδευτικό σύστημα (ανα)συγκροτώντας Εθνικά Συμβούλια Παιδείας, επιτροπές «σοφών», πρυτάνεων και λοιπών «ειδικών» και ατέρμονους «εθνικούς διαλόγους», που όμως μονίμως εκκινούν από την αρχή. Ο μύθος του Σίσυφου». (Εστω ότι η παράγραφος αυτή αποτελεί τμήμα άρθρου).

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Εφαρμόζοντας το σενάριο κάλυψα σε πολύ μεγάλο βαθμό ένα ευρύ και απαιτητικό θέμα όπως αυτό (παιδεία, εκπαίδευση, αγωγή), εφοδιάζοντας τους μαθητές μου με γνώσεις απαραίτητες –όχι μόνο για την προετοιμασία τους για τις Πανελλαδικές εξετάσεις– και καλλιεργώντας τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη γόνιμου προβληματισμού. Από την άλλη, κατά την εφαρμογή του σεναρίου δόθηκε η αφορμή για την ενασχόληση των μαθητών με διάφορα κειμενικά είδη (άρθρο, επιστολή, επιφυλλίδα) και η εμπλοκή τους με την εγγραφή/παρακολούθηση και διαχείριση του Wiki της τάξης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου:

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων. ΤΠΕ και γραμματισμός. Στο *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των ΤΠΕ στη Διδακτική Πράξη. Τεύχος 3: Κλάδος ΠΕ02*, 16-48. 1^η έκδοση. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ., Μ. Παυλίδου & Ι. Χαλυσιάνη. 2011. Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια

Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/p3.1.2_glwssa_bthmia.pdf [15.11.2010].

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. 2012. *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. Επιμορφωτικό Υλικό. Τόμος Δ': Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη.*

http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/sxeseis/sxeseis_sxolikh_taxh.pdf

Παπαδοπούλου, Μ. 2011. Από το γραμματισμό στους Πολυγραμματισμούς.

<http://www.literacy.gr/sites/default/files/apo%20grammatismo%20se%20polygrammatismous.pdf>

Πολέμη-Τοδούλου, Μ. 2012. Διαμορφώνοντας πυξίδα για την αξιοποίηση του άξονα «σχέσεις και ομάδα» στο διδακτικό σχέδιο, *Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών. Επιμορφωτικό Υλικό. Τόμος Δ': Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη*, 43-52. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Χατζησαββίδης, Σ. 2005. Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς: νέες τάσεις, διαστάσεις και προοπτικές στη διδασκαλία της γλώσσας. Στο *Γλώσσα και λογοτεχνία στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, επιμ. Κ. Μπαλάσκας & Κ. Αγγελάκος, 35-52. Αθήνα: Μεταίχιμο.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών). *Φιλολόγος* 113: 405-414.

ΥΠΔΒΜΘ. 2011. Πρόγραμμα Σπουδών Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α' Λυκείου. ΦΕΚ 1562/27-06-2011.

http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL-A110/%CE%94%CE%95%CE%A0%CE%A0%CE%A3-%CE%91%CE%A0%CE%A3/programma_spoudon_ne_glossa_new.pdf

ΥΠΕΠΘ. 2010. *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των ΤΠΕ στη Διδακτική Πράξη. Τεύχος 1: Γενικό Μέρος*. 1^η Έκδοση. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ.

ΥΠΕΠΘ. 2006-2007. *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο ενιαίο λύκειο*, 101-104, 146-147. ΟΕΔΒ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

«Εις εαυτόν» : περί κρίσης και κρίσεων (Απόσπασμα)

Εφημερίδα: Το Βήμα, Νέες Εποχές 11/07/2010

Σε ώρες περισυλλογής αναρωτιέμαι πώς μπορεί η ελληνική Εκπαίδευση να μορφώσει σκεπτόμενους πολίτες με ανεπτυγμένη ικανότητα κρίσης που να μπορούν να αντιμετωπίσουν κρίσεις οικονομικές, όπως αυτή που μάς βρήκε, κρίσεις ηθικές σε σχέση με την ουσία και τις προτεραιότητες στη ζωή του ανθρώπου, κρίσεις αξιών, κρίσεις...

Η απάντηση που μου βγαίνει σχεδόν αυθόρμητα είναι ότι για να δημιουργήσεις σκεπτόμενους πολίτες, απαιτείται ένα ριζικά ανανεωμένο εκπαιδευτικό σύστημα που θα μετακινηθεί αμετάκλητα από την παθητική γνώση στην κριτική σκέψη. Σκέπτομαι πως αυτό μπορεί να επιτευχθεί, αν αλλάξει εκ βάθρων ο τρόπος διδασκαλίας στο σχολείο με αυτόν τον παιδευτικό στόχο. Αν ασκήσουμε τους μαθητές μας να αυτενεργούν: να αναζητούν οι ίδιοι (συνεργαζόμενοι κατά ομάδες) τις πληροφορίες για τα διδασκόμενα αντικείμενα, να ανατρέχουν σε βιβλία, να δουλεύουν σε σχολικές βιβλιοθήκες, να αξιοποιούν την εκπαιδευτική τεχνολογία (το διαδίκτυο), να ψάχνουν, να συζητούν, να ρωτούν, να βρίσκουν. Αυτές τις πληροφορίες αν οι ίδιοι οι μαθητές δουλέψουν από κοινού να τις οργανώσουν, αν τις παρουσιάσουν και τις συζητήσουν μεταξύ τους και μέσα στην τάξη με διακριτικό ενορχηστρωτή πάντα τον δάσκαλο, τότε θα γίνει το θαύμα : θα μάθουν να κρίνουν, να συζητούν, να επιχειρηματολογούν, που σημαίνει να σκέπτονται. Τότε θα αλλάξει όλο το κλίμα στο σχολείο. Τότε μπορεί να έλθει η ευλογημένη ώρα που οι μαθητές θα εκτιμήσουν και θα αγαπήσουν το σχολείο. Τότε και ο δάσκαλος θα αλλάξει ρόλο, περνώντας από τη διδακτική ρουτίνα στην αληθινά δημιουργική διδασκαλία, μια διαδικασία που και τον ίδιο θα γεμίζει ψυχικά και που θα εμπνέει τους μαθητές του.

Όλα αυτά, σκέπτομαι πάλι, προϋποθέτουν αλλαγή τού σχολικού («αναλυτικού») προγράμματος, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και συγκρότηση σχολικών βιβλιοθηκών. (...) Όλα αυτά, λέω στον εαυτό μου, μπορούν να γίνουν. Μπορούμε πράγματι να μορφώσουμε πολίτες σκεπτόμενους, υπεύθυνους, δημοκρατικούς, κοινωνικά ευαίσθητους, πολίτες που να μπορούν να οργανώσουν δημιουργικά τη ζωή και να προλάβουν ή να αντιμετωπίσουν τις όποιες κρίσεις. Γιατί μια κρίση δεν είναι ποτέ μόνο καθαρά οικονομική. Έχει σχέση με πολιτικές επιλογές και πράξεις, δηλ. με τον τρόπο σκέψης κυβερνώντων και πολιτών και, τελικά, έχει άμεση σχέση με την παιδεία τους (...).

Τελικά, συλλαμβάνω τον εαυτό μου πάλι να ρωτάει –όχι χωρίς κάποια δόση ειρωνείας– αληθινά πιστεύεις ότι οι οικονομικές και οι κάθε λογής κρίσεις προλαβαίνονται ή αντιμετωπίζονται με προτάσεις παιδείας και πολιτισμού; Μήπως κινείσαι μεταξύ ουτοπίας και αθεράπευτου ρομαντισμού;

Ίσως. Αλλά μήπως κι όποιος επιχειρηματολογεί για αντιμετώπιση κρίσεων ερήμην τής παιδείας και τού πολιτισμού κινείται, με τη σειρά του, μεταξύ αφέλειας και κυνισμού; Γιατί δεν μιλάμε απλώς για χρήματα και οικονομικά μεγέθη, αλλά για ανθρώπους και για την ποιότητα τής ζωής τους, για ανθρώπους με ψυχή, με σκέψη, με συναισθήματα. Δεν είναι, λοιπόν, αυτά κύριο μέλημα τής παιδείας και τού πολιτισμού; Και η όποια οικονομική κρίση δεν είναι τελικά προϊόν κρίσης αξιών, φανεράς ή λανθάνουσας τάσης για εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο και τελικά έλλειψη καλλιέργειας, ιδανικών, έλλειψη παιδείας με την πιο βαθιά και ουσιαστική της έννοια.

Γ. Μπαμπινιώτης

